

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

JELŠAVA

2016 - 2022

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Vážení spoluobčania, obyvatelia Jelšavy,

Mesto Jelšava v zmysle zákona o sociálnych službách vypracovalo Komunitný plán sociálnych služieb na obdobie do roku 2022, ktorý analyzuje stav, hodnotí potreby a navrhuje priority pre rozvoj v tejto sfére.

Je to strategický dokument, ktorý je zameraný na najviac ohrozené cieľové skupiny obyvateľov ako sú seniori, zdravotne postihnutí, rodiny, deti a mládež a občania so spoločenskými problémami.

Verím, že sa nám postupne v nasledujúcich rokoch podarí naplniť stanovené priority a zlepšiť tak život všetkých nás.

Ďakujem všetkým, ktorí sa podieľali na jeho vypracovaní.

MVDr. Milan Kolesár
primátor mesta

Obsah

I. ÚVOD – ZÁKLADNÉ VYMEDZENIE PROBLEMATIKY	
1.1 Komunita a komunitné plánovanie	4
1.2 Použitá terminológia	5
II. ANALYTICKÁ ČASŤ	5
2.1 Socio-demografická analýza	5
2.1.1. Základné demografické údaje o meste Jelšava a jeho obyvateľoch	6
2.1.2. Analýza súčasných prvkov sociálnych služieb s výhľadom do budúcnosti	8
2.2 Identifikácia a analýza cieľových skupín príjemcov sociálnych služieb a zamerania ich potrieb	8
2.2.1 Cieľové skupiny podľa sociálnej indikácie	9
2.2.2 Cieľové skupiny v komunite mesta	10
2.2.2.1 Rodiny a matky s deťmi	10
2.2.2.2 Sociálne ohrozené deti a mládež	12
2.2.2.3 Občania so sociálnymi a spoločenskými problémami	13
2.2.2.4 Občania so zdravotným postihnutím	17
2.2.2.5 Seniori	19
2.3 Financovanie	21
2.4 SWOT analýza	23
2.4.1 Silné stránky	23
2.4.2 Slabé stránky	23
2.4.3 Príležitosti	24
2.4.4 Ohrozenia	24
2.5 Zhrnutie	25
III. VÝHLADOVÁ ČASŤ – CIELE A PERSPEKTÍVY ROZVOJA	26
3.1 Cieľ komunitného plánovania sociálnych služieb	26
3.2 Ciele pre sociálnu skupinu – rodiny a matky s deťmi	27
3.3 Ciele pre sociálnu skupinu – občania so sociálnymi a spoločenskými problémami	27
3.4 Ciele pre sociálnu skupinu – občania so zdravotným postihnutím a seniori	27
3.5 Časový harmonogram cieľov	27
IV. ORGANIZAČNÉ A RIADIACE ZABEZPEČENIE PROCESU KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA	28
4.1 Organizačná schéma štruktúry procesu plánovania sociálnych služieb	28
4.2 Zoznam členov pracovnej skupiny	28
4.3 Pramene a zdroje tvorby a spracovania komunitného plánu sociálnych služieb	29
4.3.1 Legislatívne pramene	29
4.3.2 Programové pramene	29
4.3.3 Odborné pramene	29
4.3.4 Ostatné pramene a zdroje	29
4.5 Záver	30

I. ÚVOD – ZÁKLADNÉ VYMEDZENIE PROBLEMATIKY

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o sociálnych službách) ukladá mestám a obciam vypracovať, schváliť komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode a utvárať podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb. Mestá a obce vypracúvajú komunitný plán sociálnych služieb v spolupráci s inými poskytovateľmi a prijímateľmi sociálnych služieb v ich územnom obvode. V komunitnom pláne sociálnych služieb zohľadňujú miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v ich územnom obvode, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb, personálne, finančné, prevádzkové a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.

1.1 Komunita a komunitné plánovanie

Komunita je miesto, kde človek môže získať emocionálnu podporu, ocenenie a praktickú pomoc v každodennom živote. V súvislosti s riešením každodenných problémov občanov používame termíny: komunitná práca, komunitný plán, komunitné služby, komunitné prístupy.

Komunitné plánovanie sociálnych služieb je metóda, ktorá umožňuje spracovávať rozvojové materiály oblasti sociálnych služieb verejného života na úrovni obce a ktorá výrazne posilňuje princípy zastupiteľskej demokracie. Charakteristickými znakmi komunitného plánovania sú:

- Partnerstvo a dialóg
- Zapojenie celkovej komunity do plánovacích procesov
- Hľadanie nových a kreatívnych prístupov
- Informovanosť a medializácia procesov aj výstupov
- Procesy plánovania sú rovnako dôležité ako jeho výstupy
- Spolupráca a koordinácia
- Spoločenský konsenzus komunity

Komunita je tvorená ľuďmi, ktorí žijú na jednom mieste, majú medzi sebou rôzne sociálne väzby a sú viazaní nie len k sebe navzájom, ale aj k miestu kde žijú. Aby občania mohli uspokojovať svoje záujmy, potreby a nároky musia spolupracovať s ďalšími ľuďmi. Ich záujmy a potreby sa môžu líšiť. Ľudia musia o svojich potrebách a záujmoch diskutovať, informovať sa o možných zdrojoch pre ich naplnenie a spoločne hľadať kompromisné riešenia, ktoré by aspoň čiastočne vyhovovali všetkým.

Slovo „plánovanie“ označuje proces, v rámci ktorého sa komunita chce dostať zo súčasnej situácie do budúcnosti, ktorá by lepšie vyhovovala občanom komunity. Plánovanie je cestou z miesta nazývané „súčasnosť“, do miesta pomenovaného „dohodnutá budúcnosť“.

Pri komunitnom plánovaní je potrebné zvážiť potreby občanov, potreby a možnosti poskytovateľov služieb a možnosti tých, ktorí poskytujú zdroje na naplňovanie potrieb komunity. V záujme naplnenia spoločnej predstavy o budúcnosti sociálnych služieb v danej komunite sa stretávajú a spoločne plánujú jednotliví aktéri:

- objednávateľia služieb

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

- poskytovatelia služieb
- príjemcovia služieb (klienti)

Všetky tri strany majú v procese plánovania rovnaké práva a povinnosti.

Komunitné plánovanie je otvorený aktívny proces zisťovania potrieb, zdrojov a hľadanie najlepšieho riešenia v oblasti sociálnych služieb.

1.2 Použitá terminológia

Prijímateľ sociálnej služby je fyzická osoba, ktorej sa poskytujú sociálne služby.

Poskytovateľom sociálnej služby je obec, právnická osoba zriadená obcou alebo založená obcou, právnická osoba zriadená vyšším územným celkom alebo založená vyšším územným celkom (verejný poskytovateľ sociálnej služby) alebo iná osoba (neverejný poskytovateľ sociálnej služby)

Objednávateľ sociálnej služby je subjekt, ktorému zákon ukladá zabezpečiť sociálne služby pre obyvateľov územia, ktoré spravujú. Sú to obce alebo kraje. Úlohou obce je niektoré druhy služieb priamo poskytovať, ale najmä koordinovať činnosť ďalších poskytovateľov v obvode jej pôsobnosti tak, aby sa vytvárala efektívna a hospodárna sieť služieb pre všetkých obyvateľov obce.

Sociálna služba je odborná činnosť, obslužná činnosť alebo ďalšia činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na

- prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny.

II. ANALYTICKÁ ČASŤ

2.1 Socio-demografická analýza

Základná charakteristika

Poloha:	stredné Slovensko
Rozloha:	4 679 ha – 46,79 km ²
Počet obyvateľov:	3 111 k 31. 12. 2015
Priemerný vek:	43
Hustota obyvateľov na km²:	68,18

Územie Jelšavy sa rozprestiera na rozhraní Slovenského Rudohoria a Slovenského krasu v nadmorskej výške 258 m. Územnosprávne patrí do Banskobystrického samosprávneho kraja, leží 12 km juhovýchodne od okresného mesta Revúca. Geografická

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

poloha je 48 stupňov 37 minút severnej zemepisnej šírky a 20 stupňov 14 minút východnej zemepisnej dĺžky. Nachádza sa na medzinárodnej turistickej trase Gotická cesta. Je mestom s bohatou železiarskou a baníckou tradíciou, ako i remeselnou výrobou.

Prvá písomná správa o Jelšave je z roku 1243, je to donančná listina uhorského kráľa Belu IV. , ktorou daroval časť Muránskej planiny po hrad Jelšavu Bebekovcom za zásluhy v boji s Tatármi. Už v 13. storočí sa rozvíjalo baníctvo a hutníctvo, spracovávanie železnej rudy. V 14. storočí sa Jelšava stala mestom a bola dôležitým obchodným centrom a dodávateľom železa do Uhorska. O vtedajšej dobrej hospodárskej situácii v meste hovorí aj založenie 20-tich remeselníckych cechov, ktorých výrobky furmani vyvážali nielen do európskych štátov, ale i do Turecka a severnej Afriky. V roku 1880 bol v katastri mesta objavený magnezit a začali sa prieskumné práce na jeho ťažbu v bani Dúbrava. Rok 1894 je pamätný vznikom magnezitového priemyslu na Slovensku, kedy bola daná do prevádzky prvá pec na pálenie magnezitu na Teplej Vode. Rozvoj magnezitového priemyslu mal aj svoje tienisté stránky. Vysoké zaprašovanie okolia úletmi spôsobovalo zhoršovanie životného prostredia, ukončenie výstavby bytov a domov a sťahovanie sa ľudí do Revúcej. Aj odchodom slovenskej armády sa začal znižovať počet obyvateľov mesta a zároveň stúpať podiel rómskych občanov.

2.1.1. Základné demografické údaje o meste Jelšava a jeho obyvateľoch

Názov obce	Jelšava
Kód obce	525791
Štatút obce	mesto
Okres	Revúca
Kraj	Banskobystrický
Základné demografické údaje (k 31. 12. 2015)	
Počet obyvateľov	3 111
Veková štruktúra obyvateľov	
predproduktívny vek do 18 rokov	801
produktívny vek	2032
poproduktívny vek	278
Počet sobášov	11
Počet rozvodov	15
Štruktúra obyvateľov nad 65 rokov	
od 65 do 69 rokov	100
od 70 do 74 rokov	68
od 75 do 79 rokov	51
od 80 do 84 rokov	35
od 85 do 90 rokov	21
90 rokov a viac rokov	3
Počet domácností jednotlivcov osamelo žijúcich na 65 rokov	104
Sociálno ekonomické charakteristiky	
Miera nezamestnanosti	26 %
Evidovaný počet nezamestnaných	519
Počet rodín poberajúcich dávky v hmotnej	242

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

núdzi	
Počet Rómov	1 252-ARK 2013, 1 387- 44% z r. 2015
Nezamestnaní Rómovia v produktívnom veku	405
Počet občanov s ťažkým zdravotným postihnutím	130
Počet držiteľov parkovacieho preukazu	14
Počet poberateľov peňažných príspevkov na kompenzáciu	97
Počet fyzických osôb poberajúcich príspevok na opatrovanie	29
Ďalšie ukazovatele	
Celkový počet rodín	994
z toho s nezaopatrenými deťmi	572
Počet neúplných rodín s deťmi	138
Počet žiadateľov o mestský byt	63
Počet bezdomovcov	1

Vývoj počtu obyvateľov

2011	2012	2013	2014	2015
3 122	3 116	3 088	3 100	3 111

Prirodzený pohyb populácie

Rok	2011	2012	2013	2014	2015
Počet narodení	46	38	32	40	41
Počet úmrtí	32	33	38	30	39
Prírastok Úbytok(+/-)	+ 14	+ 5	- 6	+ 10	+ 2

Mechanický pohyb populácie – migrácia

Rok	2011	2012	2013	2014	2015
Prisťahovaní	54	70	37	46	48
Odstťahovaní	49	81	59	44	39
Prírastok Úbytok(+/-)	+ 5	- 11	- 22	+ 2	+ 9

Analýza základných demografických prvkov mesta Jelšava ponímaná z aspektu poskytovania sociálnych služieb poukazuje na nasledovné skutočnosti a predpoklady ďalšieho vývoja:

- Celkový počet obyvateľov komunity má veľmi mierne stúpajúcu tendenciu, čo preukazuje migrácia a starnutie populácie, tento vývoj z dlhodobého hľadiska môže pôsobiť problémovo aj na oblasť sociálnych služieb.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

- Vysoký podiel obyvateľov v poproduktívnom veku je významným faktorom a indikátorom pre plánovanie sociálnych služieb, pri ktorých je nevyhnutné venovať pozornosť práve tejto vekovej kategórii, nakoľko starnutie populácie nie je možné žiadnym spôsobom zastaviť.
- Podľa Atlasu rómskych komunít na Slovensku z roku 2013 je odhadnuté, že v meste Jelšava je najvyššie zastúpenie Rómov spomedzi miest a tvoria 40,1% všetkých obyvateľov a aj na základe poznania reality sociálnej praxe je možné konštatovať, že Rómske etnikum v komunite mesta má vzrastajúci podiel na už tak celkovo nízkej pôrodnosti ostatných zložiek populácie. Veľmi vysoký je podiel nezamestnaných rómskeho etnika. Všetky tieto skutočnosti ako aj neštandardné a odlišné sociálne zvyky a prejavy veľkej časti rómskeho etnika v porovnaní s ostatnou populáciou komunity pôsobia záťažovo na celú sociálnu oblasť a sociálnu atmosféru spoluzitia v komunite.
- Podiel občanov so zdravotným postihnutím je v komunite zastúpený 4 % a vývojovo je relatívne stabilizovaný.

2.1.2. Analýza súčasných prvkov sociálnych služieb s výhľadom do budúcnosti

Orgán, inštitúcia, typ zariadenia	Rok 2016	Potreba do roku 2022
Mestský úrad	1	1
Terénny sociálny pracovník	1 TSP 3 TP	3 TSP 6 TP
Drogový koordinátor (ZŠsMŠ)	1	1
Klub dôchodcov	1- 80 členov	1
Opatrovateľská služba	4 opatrovatel'ky 8 opatrovaných	20 opatrovateliek
Zariadenie opatrovateľskej služby	1-14 miest 9 zamestnancov	1
Krízové stredisko		1
Jedáleň (ZŠsMŠ)	1	1
Práčovňa	1	1
Stredisko osobnej hygieny		1
Komunitné centrum	1-3 zamestnanci	1
Denný stacionár pre seniorov		1
Obecný sociálny podnik		1
Nízkoprahové centrum	1	1

Uvedená štruktúra prvkov sociálnych služieb a jej rozdelenie do jednotlivých kategórií je spracovaná podľa legislatívy zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách, ktorá je pre všetky dotknuté subjekty pôsobiace vo sfére sociálnych služieb v celej spoločnosti právne záväzná.

2.2 Identifikácia a analýza cieľových skupín príjemcov sociálnych služieb a zamerania ich potrieb

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Tieto cieľové skupiny populácie – príjemcovia, adresáti sociálnych služieb v komunite mesta si v rôznej miere už v súčasnosti vyžadujú a v budúcnosti budú naďalej vyžadovať pomoc a poskytovanie rôznych druhov a foriem sociálnych služieb v závislosti od miery zapojenia občanov do riešenia ich sociálnej núdze, ako aj ostatných súvisiacich sociálnych problémov.

Identifikovať cieľové skupiny príjemcov je možné z viacerých hľadísk:

- cieľové skupiny podľa miery sociálnej indikácie
- cieľové skupiny podľa sociálnych kategórií populácie

2.2.1 Cieľové skupiny podľa sociálnej indikácie

Delenie podľa charakteru sociálnej situácie, jej obsahu a miery jej prejavov, predstavujúci súbor spoločne prejavujúcich sa znakov, situácií či správání, podmieňujúcich potreby, zameranie cieľov a formy poskytovaných sociálnych služieb.

Zaradenie: a) Občania, ktorí si vyžadujú limitovanú sociálnu podporu

Prejav a charakter skupiny: Skupiny, ktoré sú terajším smerovaním svojho individuálneho sociálneho a ekonomického vývoja, ale aj špecifického vývoja v komunite mesta i celkového vývoja v spoločnosti v súčasnosti odkázané a závislé na poskytovaní sociálnych služieb. Ich sociálna situácia, do ktorej sa dostali alebo môžu dostať je do veľkej miery daná objektívne, ako sprievodný negatívny jav sociálne a ekonomicky nestabilnej situácie v komunite i spoločnosti a tendencií jej vývoja.

Sociálne kategórie:

- mládež končiaca povinné vzdelávanie
- občania so zmenenou pracovnou schopnosťou (ZPS)
- mladé rodiny
- neúplné rodiny
- mnohopočetné rodiny
- niektoré skupiny seniorov

Cieľové zameranie nástrojov:

- a) preventívne – eliminovať faktory a činitele, spôsobujúce ich potenciálne sociálne ohrozenie v budúcnosti, zabrániť prehĺbovaniu negatívnej sociálnej situácie a jej časovému predlžovaniu, ak sa do nej už dostali. Ukázať a poskytnúť možnosť ako zmeniť a zlepšiť svoju sociálnu situáciu, pozitívne motivovať, odstraňovať pasivitu a zmierňovať sociálne napätie v týchto skupinách populácie.
- b) aktívne: - podpora podmienok aktívnej politiky zamestnanosti
- vytváranie chránených pracovných miest, dielní a pracovísk
- vytváranie podmienok pre sociálne bývanie s nižšou ekonomickou náročnosťou pre rodiny v nižšom príjmovom pásme-mladé rodiny, neúplné rodiny, rodiny dôchodcov.

Celkový počet v komunite: 242 poberateľov dávok v hmotnej núdzi, Mesto Jelšava je osobitným príjemcom dávky v hmotnej núdzi u 79 obyvateľov mesta a osobitným príjemcom prídavkov u 36 detí.

Zaradenie: b) Skupiny, ktoré si vyžadujú intenzívnu a úplnú sociálnu podporu

Prejav a charakter skupiny: Sú to skupiny, ktoré svojim štandardným spôsobom života alebo sociálnym statusom, v ktorom sa ocitli z objektívnych alebo subjektívnych dôvodov, spôsobili problémy sebe aj komunite. V rôznej miere sú aj sami svojim správaním a konaním pôvodcami a príčinou svojich sociálnych problémov.

Sociálne kategórie:

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

- mládež s problémovým správaním s tendenciou k sociálnopatologickým prejavom
- spoločensky neprispôsobiví občania – svojim životným štýlom
- bezdomovci
- občania prepustení z výkonu trestu odňatia slobody alebo ústavu na výkon väzby

Cieľové zameranie nástrojov, ktoré by ich aktivizovalo k samostatnosti a zodpovednosti za ich sociálnu situáciu a prispelo k zmene ich myslenia a správania s cieľom vlastného aktívneho riešenia svojich sociálnych problémov, vlastnými silami a prijatím zodpovednosti za svoju sociálnu situáciu.

Ciele:

- prijateľným a zrozumiteľným spôsobom poskytnúť informácie a poradenstvo a sociálne služby formou informačných, poradenských, výcvikových a inštruktážnych aktivít
- obmedziť na minimum pasívne prijímanie poskytovanej pomoci, ktoré sociálnu situáciu týchto skupín z komunitného i celospoločenského hľadiska vôbec nerieši, ale naďalej udržiava a podporuje pasivitu a sociálny parazitizmus
- výhodné sociálne služby poskytovať len ako protihodnotu za nejakú ich preukázateľne aktívnu činnosť a snahu podieľať sa na riešení svojej sociálnej situácie (zapájanie sa do verejno-prospešných prác, do resocializačných výcvikov, rekvalifikačných kurzov alebo do získavania nejakého vzdelania, odbornosti a tým zvýšenia svojich šancí na trhu práce a predpokladov na zlepšenie sociálnej situácie).

Celkový počet v komunite: Ide o časť sociálnej cieľovej skupiny sociálne ohrozené deti a mládež a prakticky celú cieľovú skupinu občanov so sociálnymi a spoločenskými problémami. Cca 1000 obyvateľov.

Zaradenie: c) Skupiny, ktoré si vyžadujú úplnú sociálnu podporu

Prejav a charakter skupiny: Predstavujú tie sociálne kategórie, u ktorých sa negatívne sociálne následky ich situácie už aktívne prejavujú a ktoré dlhodobo alebo trvale potrebujú pri riešení tejto situácie aktívnu pomoc a intervenciu komunity – podporu iných subjektov, nakoľko si bez tejto pomoci nevedia alebo nemôžu udržať prijateľnú sociálnu existenciu.

Sociálne kategórie:

- dlhodobo nezamestnaní
- občania s ťažkým zdravotným postihnutím (ŤZP)
- sociálne osamelí a sociálne odkázaní občania (seniori, slobodné a opustené matky, týrané ženy a deti)
- deti a mládež po ukončení ústavnej starostlivosti

Cieľové zameranie nástrojov:

- prevencia
- poradenstvo
- terénne sociálne služby a terénna sociálna práca
- sociálne bývanie
- výcvik so zameraním na trh práce

Celkový počet v komunite: dlhodobo nezamestnaní - 229

občania s ŤZP - 130

ostané kategórie

2.2.2 Cieľové skupiny v komunite mesta

Rodiny a matky s deťmi

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Charakter cieľovej skupiny:

V oblasti starostlivosti a poskytovania služieb pre túto cieľovú skupinu sú zastúpené sociálne kategórie:

- matky s maloletými deťmi
- viacdtné rodiny a mladé rodiny
- neúplné rodiny
- matky a ženy, ktoré sú obeťami domáceho násilia.

Z hľadiska početnosti je percentuálny stav tejto sociálnej skupiny a jej dlhodobý vývoj za sledované obdobie komunitného plánovania na celkovom percentuálnom pomere populácie komunity relatívne stabilizovaný, avšak s očakávaním zvyšovania počtu rómskych detí na celkovom počte obyvateľov komunity mesta.

Legislatívne zabezpečenie a úprava vzťahov:

Ide o sociálnu kategóriu, ktorej potreby sú vo vzťahu k poskytovaniu sociálnych služieb riešené v dostatočnom rozsahu v zákone č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov, kde je jej venovaná celá samostatná časť – služby na podporu rodín s deťmi. Časť problematiky je upravená aj v zákone č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako aj v zákone o rodine. Ďalšie súvisiace predpisy sa legislatívne dotýkajú oblasti štátnych sociálnych dávok a pomoci v hmotnej núdzi.

Prehľad subjektov aktuálne pôsobiacich v sociálnom priestore cieľovej skupiny – rodina a matky s deťmi:

Názov subjektu	Zriaďovateľ alebo forma subjektu	Adresa a kontakt	Zameranie činností
Komunitné centrum	Mesto Jelšava	Nám. rep. 51, Jelšava komunitnecentrum@jelsava.sk +4215 83 81 11 70	Sociálne poradenstvo, preventívne a záujmové činnosti
JELŠAVANKA	Občianske združenie	Teplická 271 Jelšava 0908 328 428	Poskytovanie všeobecne prospešných služieb rodinám s deťmi a ženám-matkám
Terénna sociálna práca	Mesto Jelšava	Nám. rep. 51, Jelšava tsp@jelsava.sk +421 908 761 224	Sociálne poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov

Potreby rozvoja cieľovej sociálnej skupiny:

Sociálne služby poskytované uvedenej cieľovej skupine nie sú zabezpečené v dostatočnej miere. V našom meste, ani v regióne sa nenachádza zariadenie, ktoré by poskytovalo sociálne služby tejto cieľovej skupine v prípade, že sú matky s deťmi ohrozené sociálnym vylúčením alebo majú obmedzenú schopnosť sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy pre svoje životné návyky a spôsob života z dôvodu absencie bývania a bezpečia. V spolupráci s ECAV vybudovať Krízové stredisko pre matky s deťmi.

Sociálne ohrozené deti a mládež

Charakter cieľovej skupiny:

V oblasti starostlivosti a poskytovania služieb pre túto cieľovú skupinu sú zastúpené sociálne kategórie:

- deti žijúce v nevyhovujúcom rodinnom prostredí (zanedbávané deti a mládež zo strany rodičov – nedostatočná úroveň záujmu a starostlivosti o výchovu, zabezpečovanie základných životných potrieb a pod.)
- deti ohrozené syndrómom CAN (týrané, zneužívané a zanedbávané deti)
- deti a mládež s poruchami správania a s tendenciami k asociálnemu správaniu
- deti s problémom záškoláctva
- „ mladí dospelí “ po ukončení ústavnej starostlivosti

Legislatívne zabezpečenie a úprava vzťahov:

Ide o sociálnu kategóriu, ktorej sú potreby a vzťahy primárne upravené zákonom č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákonom č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov, ako aj v zákone č. 36/2005 o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Prehľad subjektov aktuálne pôsobiacich v sociálnom priestore cieľovej skupiny – sociálne ohrozené deti a mládež:

Názov subjektu	Zriaďovateľ alebo forma subjektu	Adresa a kontakt	Zameranie činností
ZŠsMŠ	Mesto Jelšava	Železničná 245, Jelšava zsjelsava@gmail.com +4215 84 48 28 94	Výchova a vzdelávanie
Špeciálna ZŠ	Krajský školský úrad	Nám. rep. 62 Jelšava +4215 84 48 28 95	Výchova a vzdelávanie
Praktická škola	Krajský školský úrad	Nám. rep. 62 Jelšava +4215 84 48 28 95	Výchova a vzdelávanie
Školský klub pri ZŠsMŠ	Mesto Jelšava	Železničná 245, Jelšava zsjelsava@gmail.com +4215 84 48 28 94	Príprava na vyučovanie a záujmové činnosti
Školský klub pri Špeciálnej ZŠ	Krajský školský úrad	Nám. rep. 62 Jelšava 4215 84 48 28 95	Príprava na vyučovanie a záujmové činnosti
Obvodné oddelenie PZ Jelšava	Štátna správa	Teplická 272 Jelšava +4215 84 48 23 33	Zabezpečenie verejného poriadku v meste, spolupráca s ďalšími subjektami pri

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

			preventívnych programoch vo vzťahu k deťom a mládeži
Komunitné centrum	Mesto Jelšava	Nám. rep. 51, Jelšava komunitnecentrum@jelsava.sk +4215 83 81 11 70	Sociálne poradenstvo, preventívne a záujmové činnosti
Nízkoprahové centrum Jordán	YMCA Revúca	Mníšanská 536, 049 16 Jelšava, ymcarevuca@gmail.com +421 948 713 991	Aktivity pre deti a mladých ľudí

Početnosť:

Presné údaje vo vzťahu k početnosti tejto skupiny pre mesto Jelšava nie sú, nakoľko sa štatisticky nezisťujú. Vývojovo sa však predpokladá nárast početnosti tejto sociálnej kategórie. Tejto skupine obyvateľov poskytuje svoje služby Nízkoprahové centrum Jordán v Jelšave. Miestne združenie YMCA Revúca ho prevádzkuje od roku 2011. Nízkoprahové centrum je určené pre deti a mladých s cieľom efektívne a bezpečne vyplniť ich voľný čas. Nízkoprahovosť centra zabezpečuje, že sa každé dieťa a mladý človek môže zúčastniť ľubovoľnej aktivity. Cieľom centra je prostredníctvom aktivít rozvíjať u detí a mladých ľudí sociálne zručnosti a zabezpečiť im bezpečný priestor, kde sa cítia prijatí. Prebiehajú tu aktivity zamerané umeleckým smerom (spev, výtvarné umenie, divadlo), aktivity preventívneho charakteru (skupinky pre dievčatá, aktivita zameraná na trávenie voľného času bez prítomnosti alkoholu a pod.), Aktivity zamerané na rozvoj sociálnych zručností (klub hier), športovo zamerané aktivity, pomoc s prípravou na školskú dochádzku. Sú tiež organizované nárazové kultúrne aktivity. Nízkoprahové centrum navštívi počas týždňa cca. 80 klientov. Pravidelne do Nízkoprahového centra dochádza psychologička, ktorá poskytuje odborné poradenstvo. Nízkoprahové centrum spolupracuje s mnohými odborníkmi v oblasti sociálnej práce, pedagogiky a psychológie, ktorí pomáhajú skvalitňovať prácu s klientmi. Ďalej sa Nízkoprahové centrum Jordán venuje rozvoju mladých ľudí prostredníctvom dobrovoľníckeho programu, vďaka ktorému získavajú mladí ľudia pocit zodpovednosti a môžu sa aktívne podieľať na rozvoji aktivít a práci s deťmi a mladými ľuďmi. Prostredníctvom školení a supervízií sa centrum snaží rozvíjať kompetencie potrebné práve pri práci s ľuďmi. Nízkoprahové centrum je tiež už niekoľko rokov súčasťou projektu Európska dobrovoľnícka služba a hostí každý rok niekoľko dobrovoľníkov z rôznych krajín Európy. Činnosť Mz YMCA Revúca a tým Nízkoprahového centra Jordán je financovaná z rôznych zdrojov. Prevažnú časť tvoria projekty z rôznych nadácií zamerané na prácu s deťmi a mladými ľuďmi. Menšiu časť tvoria dary od sponzorov a najmenšou časťou je financovanie z vlastných zdrojov. Miestne združenie YMCA Revúca, Nízkoprahové centrum Jordán sídli v Jelšave na Mníšanskej ulici 536. Centrum je otvorené v pondelok až štvrtok od 14:00 do 18:00 hod. a v piatok od 14:00 do 23:00 hod.

Potreby rozvoja cieľovej sociálnej skupiny:

Voľnočasové aktivity sú v tejto oblasti v komunite mesta pomerne dostatočne pokryté.

2.2.2.3 Občania so sociálnymi a spoločenskými problémami

Charakter cieľovej skupiny:

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Svojím zložením ide o najrôznorodější cieľovú sociálnu skupinu, preto aj potreby, prístupy, formy a nástroje sociálnej pomoci vo vzťahu k tejto sociálnej skupine sú veľmi rôznorodé. Táto cieľová sociálna skupina pozostáva z niekoľkých základných skupín (prípadne ich kombinácií). Sociálne problémy týchto skupín sú spôsobené nedostatočnou mierou a možnosťou uspokojovania základných životných potrieb ako následkom ich sociálnej situácie, v ktorej sa z rôznych dôvodov (subjektívnych aj objektívnych) ocitli a ktorá spôsobuje ich sociálne vylúčenie. Spoločenské problémy niektorých týchto skupín sú podmienené odlišným spôsobom života a životným štýlom, ktorého prejavy sú veľakrát v antagonistickom protiklade so životným štýlom majoritnej populácie komunity a v rozpore s jej verejnou mienkou (v niektorých prípadoch aj v rozpore so zákonom). K tejto sociálnej skupine zaraďujeme:

- občanov bez prístrešia (bezdomovci)
- občania prepustení z výkonu trestu odňatia slobody a ústavu na výkon väzby
- dlhodobo nezamestnaní občania
- občania spoločensky neprispôsobiví (občania so sociálne patologickým správaním)
- závislí občania (látkové a nelátkové závislosti).

Okrem uvedených kategórií sa sem zaraďujú aj utečenci a odídení z kultúrne odlišných krajín a etník. Ich markantnejší výskyt v komunite mesta Jelšava nebol zatiaľ zaznamenaný.

Legislatívne zabezpečenie a úprava vzťahov:

Okrem legislatívy predstavujúcej súčasný zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov sa tejto cieľovej sociálnej kategórii dotýka aj zákon č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi v aktuálnom znení, zákon č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Početnosť:

Vzhľadom k rôznorodosti skupiny a neexistencii štatistických údajov v požadovanej štruktúre a skladbe je možné počet skupiny a zvlášť niektorých jej kategórií len odhadnúť:

- bezdomovec je v meste jeden
- počet osôb s problémovým správaním je 30% populácie, z ktorých je väčšina až do 90% zároveň aj dlhodobo nezamestnaných
- občanov vracajúcich sa z výkonu trestu a výkonu väzby cca 5 ročne.

Početnú cieľovú skupinu potenciálnych klientov, ktorá si vyžaduje osobitnú pozornosť, analýzu a prístup, tvorí rómska komunita, žijúca v meste Jelšava. Táto patrí medzi skupiny najviac ohrozené sociálnou exklúziou. Jej sociálnu situáciu už dlhodobo determinuje vysoká miera nezamestnanosti, najmä dlhodobej, závislosť na dávkach sociálneho systému, nízka úroveň vzdelania a bývania, nezodpovedný prístup k životu a požívanie návykových látok vo zvýšenej miere. Na území mesta Jelšava táto skupina obyvateľov žije integrované v bytových domoch na sídliskách a rodinných domoch v rôznych častiach mesta. Tieto rodiny sú lepšie sociálne zabezpečené. Ide o skupinu občanov, ktorí majú ukončené základné, niektorí z nich aj stredoškolské vzdelanie. Ich počet je však veľmi nízky. Skupina Rómov v počte 73 žije aj v osade Kejd'ák, vzdalenej asi 4 km od mesta. K riešeniu situácie tejto cieľovej skupiny prispel program terénnej sociálnej práce, v rámci ktorej v meste pracujú 1 TSP a 3 TP. Činnosť uvedených pracovníkov je zameraná na podporu a zabezpečenie sociálnej integrácie ohrozených marginalizovaných skupín, na poskytovanie poradenstva v oblasti využívania dávok a príspevkov na zákonom stanovený účel, využívajúc inštitút

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

osobitného príjemcu dávky a ďalšími aktivitami súvisiacimi s riešením nepriaznivej situácie, na prevenciu sociálno-patologických javov v rodine a komunite, v ich prirodzenom prostredí. Väčšina terénnych sociálnych pracovníkov pochádza z rómskej komunity. Kancelária terénnych sociálnych pracovníkov sa nachádza v budove Komunitného centra na Námestí republiky 51. Pre túto skupinu obyvateľstva poskytuje sociálne služby od 1. apríla 2015 aj Komunitné centrum. Od 1. mája 2016 Mesto Jelšava poskytuje pre svojich obyvateľov v súlade s § 24 d zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov /ďalej zákon/ registrovanú sociálnu službu v komunitnom centre. V komunitnom centre sa fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii poskytuje sociálne poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, pomoc pri príprave na školskú dochádzku a školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa do a zo školského zariadenia, vykonáva preventívne aktivity, zabezpečuje záujmovú činnosť. V komunitnom centre sa vykonáva komunitná práca a komunitná rehabilitácia. Odborné činnosti možno poskytovať ambulantnou sociálnou službou prostredníctvom komunitného centra a terénnou formou sociálnej služby prostredníctvom terénneho programu. Sociálna služba je poskytovaná ambulantnou formou v priestoroch Komunitného centra Jelšava, ktoré sa nachádza na Námestí republiky 51 v Jelšave a to v pracovných dňoch : predpoludním v čase od 08.30 hod. do 11.30 hod. a popoludní v čase od 12.30 hod. do 15.30 hod. V stredu je vyhradený čas pre klientov predpoludní od 9.30 hod. do 11.30 hod. a popoludní od 12.30 hod. do 16.30 hod. Terénna forma sociálnej služby komunitné centrum je poskytovaná v prirodzenom prostredí klientov na celom katastrálnom území mesta Jelšava. Komunitné centrum poskytuje : pomoc pri riešení nepriaznivej sociálnej situácie klientov formou základného a špecializovaného poradenstva, pomoc pri vybavovaní osobných dokladov, pomoc pri spisovaní a podávaní písomných podaní, vypisovaní tlačív, pri písomnej komunikácii v úradnom styku a vybavovaní iných vecí v záujme klienta. Ďalej poskytujeme pomoc pri príprave na školskú dochádzku a školské vyučovanie, preventívne aktivity a vytvárame podmienky na záujmovú činnosť pre všetky vekové kategórie klientov – obyvateľov Jelšavy.

S účinnosťou od 1. januára 2007 minister vnútra Slovenskej republiky schválil zavedenie „Projektu policajných špecialistov pre prácu s komunitami“, kde v prvom rade ide o projekt pre rómsku komunitu a tento projekt sa realizuje aj na Obvodnom oddelení PZ v Jelšave, kde pôsobia dvaja policajní špecialisti. Hlavnou náplňou práce policajtov – špecialistov je riešenie drobných sporov v rómskej komunite, ktoré dosiahnu intenzitu priestupku, dohľad nad verejným poriadkom a cestnou premávkou v dobe začatia a ukončenia vyučovania na školách, pôsobenie na zvyšovanie právneho vedomia členov rómskej komunity, poskytovanie drobných poradenských služieb, monitorovanie problematiky ohrozenia detí a mládeže v školách, školských zariadeniach a rómskych komunitách a hľadanie riešenia ako odstrániť resp. eliminovať túto problematiku, vykonávanie činnosti v oblasti právnej osvety, prednáškovej činnosti, prevencie kriminality, spolupráca so zainteresovanými terénnymi sociálnymi pracovníkmi územnej samosprávy, štátnej správy, pracovníkmi mimovládnych organizácií a iných subjektov a v neposlednom rade aj garantovanie dodržiavania základných ľudských práv Rómov zo strany polície.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Prehľad subjektov aktuálne pôsobiacich v sociálnom priestore cieľovej skupiny – občania so spoločenskými a sociálnymi problémami:

Názov subjektu	Zriadovateľ alebo forma subjektu	Adresa a kontakt	Zameranie činností
Obvodné oddelenie PZ Jelšava	Štátna správa	Teplická 272 Jelšava +4215 84 48 23 33	Zabezpečenie verejného poriadku v meste, práca policajných špecialistov v rómskej komunite
Komunitné centrum	Mesto Jelšava	Nám. republiky 51, Jelšava komunitnecentrum@jelsava.sk +4215 83 81 11 70	Sociálne poradenstvo, preventívne a záujmové činnosti
Terénna sociálna práca	Mesto Jelšava	Nám. rep. 51, Jelšava tsp@jelsava.sk +421 908 761 224	Sociálne poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov
Nízkoprahové centrum Jordán	YMCA Revúca	Mníšanská 536, 049 16 Jelšava, ymcarevuca@gmail.com +421 948 713 991	Aktivity pre deti a mladých ľudí

Potreby rozvoja cieľovej sociálnej skupiny:

- Pomoc k svojpomoci – je obsahové zameranie potrieb vo vzťahu k identifikácii cieľov a to pre všetky skupiny tejto cieľovej sociálnej kategórie prijímateľov sociálnych služieb (programy a projekty zamerané na sociálnu inklúziu, podporu integrácie a vzdelávacie programy).
- Aktivizácia a mobilizácia – motivovať k vyvíjaniu vlastnej snahy k zmene svojej sociálnej situácie, zachovať zodpovednosť za sociálne následky svojho konania, či nekonania členov cieľovej sociálnej skupiny.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

- Voliť také ciele, formy a metódy, ktorým by kategórie tejto cieľovej skupiny rozumeli a prijali ich, poskytovať ich v sociálnom prostredí cieľovej skupiny.
- Odstrániť vzájomné bariéry – fyzické, komunikačné, znalostné medzi jednotlivými kategóriami cieľovej skupiny a komunitou.
- Terénna sociálna práca.
- Zriaďiť obecný sociálny podnik orientovaný na podnikateľskú činnosť v oblasti stavebných a údržbárskych prác, údržbu miestnych komunikácií, chodníkov, verejných priestranstiev, obecných zariadení, starostlivosť o lesný fond a výsadbu drevín, čistenie lesných ciest, spracovanie kalamitného dreva a náletových drevín na palivové účely. Zriaďiť dielňu tradičných stavebných remesiel (napr. stolárskej a zámočnickej), prostredníctvom ktorej by bolo možné zabezpečiť postupnú opravu pamiatok na požadovanej remeselnej úrovni, udržiavať a zlepšovať životné prostredie obyvateľov mesta.

2.2.2.4 Občania so zdravotným postihnutím

Charakter cieľovej skupiny:

Skupina občanov, ktorej sociálne problémy vznikajú ako následok ich zdravotného postihnutia, ktoré je buď vrodené alebo získané úrazom, či chorobou počas ontogenézy.

Z hľadiska charakteru postihnutia rozdelujeme občanov so zdravotným postihnutím do 5 základných kategórií:

- mentálne a psychické postihnutia
- zmyslové postihnutia (zraku, sluchu a reči)
- postihnutia pohybového aparátu
- kombinované postihnutia
- ostatné postihnutia (mnohé majú charakter chronických tzv. civilizačných ochorení)

Každá z uvedených kategórií postihnutí má rôzne sociálne dôsledky na život človeka, a tým aj na špecifické potreby a formy pomoci spoločnosti. Občania so zdravotným postihnutím predstavujú významnú skupinu prijímateľov sociálnych služieb.

Legislatívne zabezpečenie a úprava vzťahov:

Ide o sociálnu kategóriu, ktorej je v súčasnej legislatíve (zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov) venovaný dostatočný priestor v oblasti poskytovania sociálnych služieb, čo sa týka sortimentu, druhov i foriem poskytovania; zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Početnosť:

Z hľadiska početnosti je dlhodobý celkový stav sociálnej kategórie občanov so zdravotným postihnutím relatívne stabilizovaný s výnimkou. V populácii nášho mesta predstavujú občania s ťažkým zdravotným postihnutím 4 % čo v nominálnom vyjadrení v súčasnej komunite mesta predstavuje počet 130 obyvateľov vo všetkých vekových kategóriách.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Prehľad subjektov aktuálne pôsobiacich v sociálnom priestore cieľovej skupiny – občania so zdravotným postihnutím:

Názov subjektu	Zriaďovateľ alebo forma subjektu	Adresa a kontakt	Zameranie činností
Zariadenie opatrovateľskej služby	Mesto Jelšava	9. mája 302 Jelšava zos@jelsava.sk +4215 84 48 22 15	Pobytová služba pre občanov v dôchodkovom veku, ŤZP alebo s nepriaznivým zdravotným stavom
NANNY n.o.	Ing. Peter Krajčovič Malinovo	Ul. Povstania 608/15 Rimavská Sobota info@nanny-opatrovanie.sk +421 917 789 934	Opatrovateľská služba
Klub dôchodcov	Mesto Jelšava	Tomášikova 368 Jelšava	Vytvára podmienky na kultúrnu a záujmovú činnosť pre dôchodcov a občanov s nepriaznivým zdravotným stavom
Komunitné centrum	Mesto Jelšava	Nám. republiky 51, Jelšava komunitnecentrum@jelsava.sk +4215 83 81 11 70	Základné a špecializované poradenstvo
Zdravé komunity, n. o.	Bratislava	Tomášikova 477 Nikoleta.Horvathova@centrum.sk 0919 211 860	Zdravotné poradenstvo, osвета, pomoc, prevencia
Terénna sociálna práca	Mesto Jelšava	Nám. republiky 51, Jelšava tsp@jelsava.sk +421 908 761 224	Poradenstvo v prirodzenom prostredí klientov

Potreby rozvoja cieľovej sociálnej skupiny:

- sociálna rehabilitácia – aktivizácia ostávajúceho potenciálu a jeho využitie vo vlastný prospech ale aj v prospech komunity. Väčšina občanov so zdravotným postihnutím zvlášť v strednej produktívnej vekovej kategórii stále disponuje rôznou mierou a úrovňou pracovnej sily, ktorú by mohli pri splnení špecifických podmienok uplatniť aj na trhu práce. Využitie a rozvoj všetkých ostávajúcich možností a ich orientácia smerom k čo najväčšej nožnej miere samostatnosti je jednou z prioritných potrieb sociálnych služieb pre túto cieľovú sociálnu skupinu.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

- integrácia – do života komunity, do jej štruktúr a procesov, eliminácia sociálneho vylúčenia tejto cieľovej skupiny. To znamená pozitívne prijatie a akceptácia majoritnou populáciou komunity a vytvorenie špecifických podmienok pre možnosť najväčšej novej miery samostatnosti.

2.2.2.5 Seniori

Charakter cieľovej skupiny:

Služby určené cieľovej skupine seniorov sú poskytované občanom, ktorí dosiahli vek rozhodujúci pre priznanie starobného dôchodku a ocitli sa v situácii vyžadujúcej podporu komunity, nakoľko túto podporu a pomoc nemôžu získať iným štandardným spôsobom (s pomocou rodiny) ako prostredníctvom sociálnych služieb. Jej zloženie je napriek uvedenej charakteristike veľmi rôznorodé, závislé na individuálnom zdravotnom stave, sociálnych kontaktoch a vitalite a životnom postoji každého jedinca. Celkovo je však možné charakterizovať túto skupinu uvedenými spoločnými znakmi:

- predlžovanie individuálneho aj priemerného veku,
- nárast miery chorobnosti (zvýšený výskyt viacerých chronických ochorení a ich ďalší nárast s pribúdajúcim vekom) a tým aj závislosti na sociálnej pomoci,
- vdovstvo, vdovectvo – strata životného partnera a s tým súvisiace sociálne a ekonomické zmeny (strata dôchodku partnera ako druhého zdroja príjmov, problémy s nadmerným bytom a jeho platením, problém u mužov so starostlivosťou o domácnosť a pod.),
- existujúci využiteľný potenciál jedincov k aktivitám vo svoj prospech aj v prospech komunity.

Legislatívne zabezpečenie a úprava vzťahov:

Ide o sociálnu kategóriu, ktorej je spolu so sociálnou kategóriou občanov so zdravotným postihnutím v súčasnej legislatíve (zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov) venovaný dostatočný priestor v oblasti poskytovania sociálnych služieb, tiež zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Početnosť:

Z hľadiska početnosti ide o sociálnu kategóriu populácie, ktorá má trvale a prirodzene vzostupnú tendenciu svojho rastu premietajúcu sa do percentuálneho nárastu v porovnaní k pomeru k ostatným kategóriám populácie komunity. V súčasnosti je to okolo 10 – 14 % populácie komunity mesta. To sa v ďalšom vývoji obdobia prejaví zvýšenou potrebou sociálnych služieb pre túto sociálnu skupinu.

Prehľad subjektov aktuálne pôsobiacich v sociálnom priestore cieľovej skupiny – seniori:

Názov subjektu	Zriaďovateľ alebo forma subjektu	Adresa a kontakt	Zameranie činností
Zariadenie opatrovateľskej služby	Mesto Jelšava	9. mája 302 Jelšava +4215 84 48 22 15	Pobytová služba pre občanov v dôchodkovom veku, ŤZP alebo

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

			s nepriaznivým zdravotným stavom
NANNY n.o.	Ing. Peter Krajčovič Malinovo	Ul. Povstania 608/15 Rimavská Sobota info@nanny-opatrovanie.sk +421 917 789 934	Opatrovateľská služba
Klub dôchodcov	Mesto Jelšava	Tomášikova 368 Jelšava	Vytvára podmienky na kultúrnu a záujmovú činnosť pre dôchodcov a občanov s nepriaznivým zdravotným stavom
Komunitné centrum	Mesto Jelšava	Nám. republiky 51, Jelšava komunitnecentrum@jelsava.sk +4215 83 81 11 70	Základné a špecializované poradenstvo, záujmové a preventívne aktivity
Terénna sociálna práca	Mesto Jelšava	Nám. republiky 51 Jelšava tsp@jelsava.sk +421 908 761 224	Poradenstvo v prirodzenom prostredí klientov

Zariadenie opatrovateľskej služby v Jelšave

Bývalý Okresný úrad v Rožňave s účinnosťou od 01. 02. 1993 zriadil v Jelšave Zariadenie na dlhodobý pobyt starých občanov v Jelšave, 9. mája 302 v zrekonštruovanej budove bývalých detských jasíeľ. Správcom uvedeného zariadenia bol Obvodný úrad v Revúcej. V zmysle zákona NR SR č. 416/2001 Z.z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky s účinnosťou od 01. 07. 2002 prešla zriaďovateľská funkcia Zariadenia opatrovateľskej služby v Jelšave, 9. mája 302 na Mesto Jelšava. V Zariadení opatrovateľskej služby v Jelšave je poskytovaná sociálna služba fyzickým osobám, ktoré sú z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo dovŕšenia dôchodkového veku, odkázané na pomoc inej fyzickej osoby. Vlastníkom budovy je Mesto Jelšava. Sociálna služba v zariadení je poskytovaná celoročnou pobytovou formou na dobu neurčitú. Kapacita zariadenia je 14 miest. Veková štruktúra obyvateľov zariadenia je od 60 do 90 rokov. V zariadení je poskytovaná pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, ubytovanie a stravovanie. Priestorové podmienky zariadenia sú: 5 dvojposteľových izieb, 4 jednoposteľové izby, 2 kúpeľne a WC s bezbariérovým prístupom, 1 spoločenská miestnosť, 2 návštevné miestnosti, kuchyňa, jedáleň, ošetrovňa, kancelária, sklad čistej bielizne, práčovňa, sušiareň, potravinové sklady, kotolňa, dielňa. V areáli budovy je záhrada s dvomi terasami. Zariadenie izieb tvoria posteľe (10 polohovateľných), nočné stolíky a skrine. Starostlivosť prijímateľom sociálnych služieb zabezpečuje 9 členný personál v zložení: riaditeľka zariadenia, 6 opatrovateľiek, 2 kuchárky a pomocný personál. Financovanie zariadenia je zabezpečené zo štátneho rozpočtu, z úhrad za sociálne služby od prijímateľov sociálnych služieb a rozpočtu mesta. V minulosti Mesto Jelšava prostredníctvom projektov a vlastného rozpočtu zabezpečilo rekonštrukciu kotolne v zariadení na plynovú, rekonštrukčné práce v kuchyni, práčovni, sušiarňi a vybavenie izieb v zariadení polohovateľnými posteľami a novým nábytkom, výmenu podlahovej krytiny.

Poradovník čakateľov na poskytovanie sociálnych služieb v ZOS:

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Rok	Čakatelía celkovo	Čakatelía z Jelšavy
2015	11	3

Opatrovateľská služba

V zmysle zákona NR SR č. 416/2001 Z.z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky s účinnosťou od 01. 07. 2002 prešla opatrovateľská služba do pôsobnosti mesta. V súčasnosti však opatrovateľskú službu v našom meste zabezpečuje v rámci národného projektu Podpora opatrovateľskej služby nezisková organizácia Nanny so sídlom v Rimavskej Sobote prostredníctvom 3 opatrovateľiek. Opatrovateľky zabezpečujú opatrovateľskú službu 6 fyzickým osobám odkázaným na pomoc inej osoby, terénnou formou v prirodzenom prostredí prijímateľa sociálnej služby.

Klub dôchodcov

Klub dôchodcov v Jelšave je zariadením sociálnej starostlivosti, ktoré slúži na záujmovú a kultúrnu činnosť a na udržiavanie fyzickej a psychickej aktivity starších obyvateľov. Členskú základňu tvorí 80 obyvateľov. Bol zriadený mestom Jelšava dňa 01. 01. 1991. Činnosť klubu sa riadi podľa vopred vypracovaného plánu práce, ktorý schvaľuje mestské zastupiteľstvo. V roku 2015 bolo v klube zorganizovaných 8 akcií a jedna akcia celomestského charakteru. Mimo akcií sa členovia schádzajú počas prevádzky klubu.

Potreby rozvoja cieľovej sociálnej skupiny:

- rozvoj terénnych sociálnych služieb zameraných na to, aby seniori mohli čo najdlhšie ostať vo svojom prirodzenom sociálnom prostredí domácnosti
- rekonštrukciou a prestavbou objektu bývalého armádneho domu zriadiť denný stacionár a tým umožniť pracujúcim občanom, ktorých rodičia vyžadujú celodennú starostlivosť kvalifikovanú opateru bez toho, aby boli nútení opustiť svoje zamestnanie.
- aktivizácia – čo najdlhšie zachovanie fyzickej mobility vitálnych a psychických funkcií, ako aj spoločenské kontakty a aktivity každého jedinca na úrovni umožňujúcej relatívne samostatný a aktívny život vo vzťahu k sebe a svojmu okoliu v komunite.

2.3 Financovanie

Zabezpečenie dostatočných zdrojov je základnou podmienkou fungovania a rozvoja každého sociálneho systému o to viac, že vytváraný systém sociálnych služieb komunity mesta, ktorý je oblasťou neziskového sektoru. Je a bude významným požadovateľom a spotrebiteľom finančných zdrojov. Aká je súčasnosť a predpoklad vývoja financovania sociálnych služieb i celej sociálnej oblasti mesta Jelšava. V roku 2016 bola bilancia verejných výdavkov komunity mesta Jelšava v nominálnom i percentuálnom vyjadrení nasledovná:

Rozpočet mesta 2016	Mesto spolu	Sociálna sféra	
			%
Výdavky spolu	3 637 818,00	367 120,00	10,09
Bežné výdavky	2 759 818,00		

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Kapitálové výdavky	859 400,00		
--------------------	------------	--	--

Financovanie konkrétnych sociálnych služieb za rok 2016 – ZOS, opatrovateľská služba, KD

Príjmy	ZOS	Opatrovateľská služba	KD	TSP	KC
Bežné z MF SR	53 760,00				
Kapitálové z MF SR					
Úhrady za sociálne služby					
Výdavky					
Bežné + dotácia	126 350,00	40 500,00	6 370,00		27 900,00

Financovanie sociálnej sféry na najbližšie obdobie:

Predpoklad na rok 2017

Príjmy	ZOS	Opatrovateľská služba	KD	TSP	KC
Bežné z MF SR	53 760,00			48 000,00	35 190,00
Kapitálové z MF SR					
Úhrady za sociálne služby					
Výdavky					
Bežné + dotácia	131 350,00		8 300,00	48 000,00	46 400,00

Predpoklad na rok 2018

Príjmy	ZOS	Opatrovateľská služba	KD	TSP	KC
Bežné z MF SR	53 760,00			48 000,00	35 190,00
Kapitálové z MF SR					
Úhrady za sociálne služby					
Výdavky					
Bežné + dotácia	131 350,00		8 300,00	48 000,00	24 900,00

Predpoklad na rok 2019

Príjmy	ZOS	Opatrovateľská služba	KD	TSP	KC
Bežné z MF SR	53 760,00			48 000,00	35 190,00
Kapitálové z MF SR					
Úhrady za sociálne služby					
Výdavky					
Bežné + dotácia	131 350,00		8 300,00	48 000,00	24 900,00

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Uvedený prehľad súčasného financovania sociálnej sféry z verejných zdrojov komunity mesta v nominálnom aj percentuálnom vyjadrení, ale aj plánovaného financovania do najbližšieho obdobia nasvedčuje o skutočnosti, že potreby rozvojových programov a cieľov sociálnych služieb obsiahnuté v komunitnom pláne nie je možné zabezpečiť len z verejných zdrojov rozpočtu mesta. Zvlášť problémová je situácia vo finančne náročnej kapitálovej oblasti.

Na základe uvedeného je možné predpokladať, že za úspech bude možné považovať zabezpečenie pokrytia aspoň bežných výdavkov na prevádzku súčasných existujúcich zariadení, ale aj pripravovaných a postupne realizovaných projektov. Verejné prostriedky rozpočtu nebudú schopné zvládnuť financovanie kapitálových výdavkov nových rozvojových programov komunitného plánu, preto prioritným zdrojom získavania kapitálu na rozvojové projekty budú pre mesto prostriedky z fondov EÚ.

2.4 SWOT analýza komunity mesta Jelšava z hľadiska sociálnych služieb

2.4.1 Silné stránky	2.4.2 Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">• Záujem komunity mesta a jej oficiálnych zložiek o rozvoj sociálnej oblasti a vôľa riešiť problémy skupín ohrozených sociálnym vylúčením• Vlastná legislatívna činnosť samosprávnych orgánov umožňujúca úpravu niektorých oblastí sociálnych služieb podľa špecifických potrieb podmienok komunity• Poskytnutie možnosti obyvateľom mesta a ich záujmovým združeniam o identifikáciu a prezentáciu ich problémov a potrieb v sociálnej oblasti a umožnenie spoločne hľadať a navrhovať riešenia• Vypracovaný Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Jelšava na obdobie rokov 2016 – 2022• Vypracovaný akčný plán rozvoja okresu Revúca do roku 2020• Existujúci vybudovaný systém školstva a fungujúce mimoškolské aktivity• Finančná dostupnosť sociálnych služieb	<ul style="list-style-type: none">• Značný výskyt sociálno-patologických javov (alkoholizmus, drogoví díleri, sociálny parazitizmus a pod.) v komunite• Vysoký percentuálny podiel obyvateľov komunity so sociálnymi problémami a s poruchami sociálneho správania a spolužitia v komunite• Nekompletná sieť sociálnych služieb• Nedostatok vlastných finančných zdrojov komunity na rozvoj sociálnych služieb• Spoločenské predsudky voči osobám postihnutým sociálne patologickými javmi• Vysoká chorobnosť obyvateľstva• Nedostatok pracovných príležitostí na trhu práce pre znevýhodnené sociálne skupiny• Nedostatok bytov s nižším štandardom• Chýbajúce služby krízovej intervencie v pobytovom zariadení (krízové

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

<ul style="list-style-type: none">• Realizácia projektu Komunitného centra• Aktivity Klubu dôchodcov• Pobytová sociálna služba v ZOS• Realizácia projektu terénnych sociálnych pracovníkov	stredisko)
---	------------

2.4.3 Priležitosti	2.4.4 Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none">• Existujúca nová legislatíva upravujúca vzťahy sociálnych služieb a možnosti jej využitia komunitou mesta• Využitie možností projektového a donorského získavania domácich aj zahraničných zdrojov na rozvoj sociálnych služieb (fondy veľkých podnikateľských subjektov, štátne fondy, fondy EÚ a pod.)• Využitie podpory projektov prostredníctvom Akčného plánu pre okres Revúca• Systémovejšie využitie existujúcich možností obecných masmédií pre propagáciu a informovanie o dianí v komunite• Reálne existujúci potenciál znevýhodnených sociálnych skupín uplatniť sa na trhu práce	<ul style="list-style-type: none">• Demografický vývoj populácie v komunite, očakávajúci nárast počtu sociálnych kategórií občanov vyžadujúcich väčšiu mieru sociálnych služieb (hroziaca disparita medzi potrebami a možnosťami)• Problematické vytváranie medzirezortnej spolupráce odvetví (školsťvo, zdravotníctvo a ost.) na komplexnom riešení situácie a potrieb obyvateľov mesta• Postoje a predsudky zo strany zamestnávateľov pri poskytovaní pracovných príležitostí znevýhodneným sociálnym skupinám komunity• Možný odliv kvalifikovaných odborníkov zo sociálnej sféry do iných odvetví a kvalifikovaných členov komunity do iných regiónov• Prehlbovanie sociálnych, ekonomických a vzťahových problémov cieľových sociálnych

	skupín populácie v komunite • Nedostatočné vlastné finančné zdroje
--	---

2.5 Zhrnutie

Zo zhrnutia a porovnania pôsobiacich faktorov SWOT analýzy je zrejmé, že existuje nerovnováha v pomere počtu a rozsahu silných stránok k prvkom a javom, ktoré pôsobia ako slabé stránky. Slabé stránky a ohrozenia prevažujú nad silnými stránkami a príležitosťami.

V prípade, že by sa takto zmonitorované a identifikované deficity neriešili a tento stav by v komunite mesta dlhodobo pretrvával, mohli by nastať tieto sociálno-ekonomické prejavy:

- Nárast sociálno-patologických javov v komunite
- Vznik a nárast sociálneho napätia destabilizujúceho situáciu a vzťahy v komunite mesta
- Pokles súčasnej úrovne už poskytovaných sociálnych služieb, ako aj riziko nemožnosti realizovania zákonných nárokov občanov v oblasti sociálnych služieb v potrebnom rozsahu
- Rozpor medzi mierou finančných a materiálnych vstupov vynaložených na oblasť sociálnych služieb a mierou a kvalitou jej výstupov pre prijímateľov cieľových skupín obyvateľov komunity mesta
- Pokles alebo strata dôvery v oficiálne orgány a inštitúcie komunity a ich schopnosti riešiť vzniknuté problémy v sociálnej oblasti
- Prehlbovanie závislosti komunity mesta a jej obyvateľov v oblasti sociálnych služieb od iných systémov a subjektov stojacich mimo jej teritoriálny rámec.

III. VÝHLADOVÁ ČASŤ – CIELE A PERSPEKTÍVY ROZVOJA

3.1 Cieľ komunitného plánovania sociálnych služieb

Predstavuje súhrn identifikovaných potrieb cieľových sociálnych skupín populácie komunity mesta, ako určitý model riešenia problémov súčasného stavu a jeho následkov v oblasti sociálnych služieb komunity mesta.

Súhrnný finálny cieľ	Rozšíriť sieť sociálnych služieb a zvýšiť efektivitu poskytovania služieb v komunite mesta
Vecný obsah cieľa	<ul style="list-style-type: none">• kvalitatívne zmeny existujúcich prvkov a vzťahov sociálnych služieb v komunite mesta (kvalitné a dostupné služby)• kreovanie nových prvkov sociálnych služieb, ktoré doposiaľ vôbec nepôsobili, alebo pôsobili len sporadicky, náhodne, nedostatočne a nesystémovo (nové druhy sociálnych služieb čo do rozsahu, sortimentu)• organizačné zmeny – zosúladiť a skoordinať subjekty poskytujúce sociálne služby a zefektívniť ich činnosť• zabezpečiť vzdelávanie pracovníkov poskytujúcich existujúce a plánované sociálne služby v komunite mesta
Dopady a výstupy	Kvalitné a dostupné sociálne služby v komunite a pre komunitu mesta
Parciálne ciele	<ul style="list-style-type: none">3.2 Ciele pre sociálnu skupinu – rodiny a matky s deťmi3.3 Ciele pre sociálnu skupinu – sociálne ohrozené deti a mládež3.4 Ciele pre sociálnu skupinu – občania so spoločenskými a sociálnymi problémami3.5 Ciele pre sociálnu skupinu – občania so zdravotným postihnutím a seniari
Zdroje podpory	<ul style="list-style-type: none">• Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Jelšava• Akčný plán rozvoja okresu Revúca do roku 2020• Národné priority rozvoja sociálnych služieb• Zákon NR SR č. 448/2008 o sociálnych službách

3.2 Ciele pre sociálnu skupinu – rodiny a matky s deťmi

3.2.1 Cieľ	Zriadiť krízové stredisko pre matky s deťmi
Vecný obsah cieľa	V spolupráci s ECAV rozšíriť portfólio chýbajúcich sociálnych služieb v meste a celom okrese
Dopady a výstupy	<ul style="list-style-type: none">• Pobytovou formou poskytovať komplexné odborné služby ženám v ťažkej životnej situácii• Poskytnúť pomoc, podporu a poradenstvo ženám, ktoré sú vystavené domácemu násiliu a ich deťom• Vytvoriť ženám bezpečné miesto na dôstojný život
Zdroje podpory	Akčný plán rozvoja okresu Revúca Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Jelšava

3.3 Ciele pre sociálnu skupinu – občania so sociálnymi a spoločenskými problémami

3.3.1 Cieľ	Podporiť rozvoj sociálnej ekonomiky
Vecný obsah cieľa	Založením sociálneho podniku vytvoriť podmienky na zamestnávanie uchádzačov o zamestnanie najmä z radov MRK
Dopady a výstupy	<ul style="list-style-type: none">• Nadobudnutie pracovných návykov zamestnancov, ktorí boli uchádzačmi o zamestnanie• Zabezpečenie mzdových príjmov• Zníženie sumy vyplácaných dávok v hmotnej núdzi
Zdroje podpory	Akčný plán rozvoja okresu Revúca Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Jelšava

3.4 Ciele pre sociálnu skupinu – občania so zdravotným postihnutím a seniori

3.4.1 Cieľ	Zriadiť denný stacionár pre seniorov
Vecný obsah cieľa	Zriadením zariadenia umožniť pracujúcim občanom, ktorých rodičia vyžadujú celodennú starostlivosť kvalifikovanú opateru bez toho, aby boli nútení opustiť svoje zamestnanie.
Dopady a výstupy	<ul style="list-style-type: none">• Integrácia uvedených sociálnych skupín do života komunity mesta• Zabezpečenie dôstojnej a príjemnej staroby• Poskytovanie kvalitných sociálnych služieb
Zdroje podpory	Akčný plán rozvoja okresu Revúca Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Jelšava

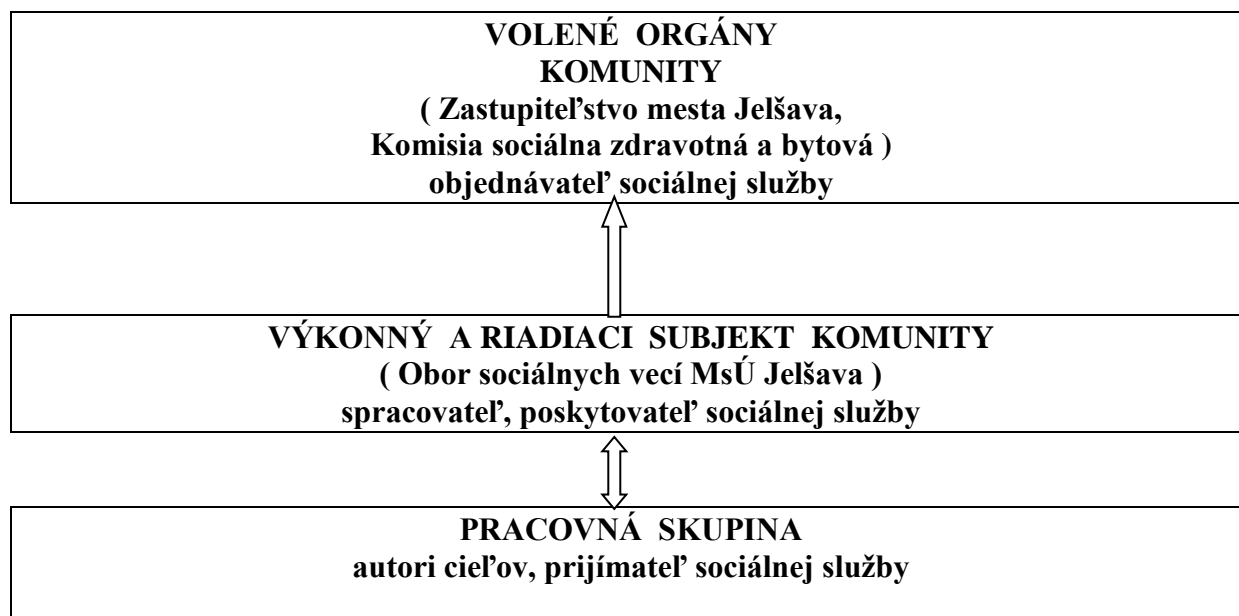
3.5 Časový harmonogram cieľov

Ciele	Začiatok realizácie	Ukončenie (predpoklad)	Poznámky
Cieľ 3.2.1 Zriaďiť krízové stredisko pre matky s deťmi	2016	2020	
Cieľ 3.3.1 Podporiť rozvoj sociálnej ekonomiky	2016	2020	
Cieľ 3.4.1 Zriaďiť denný stacionár pre seniorov	2016	2020	

Ciele predstavujú nosný vecný obsah celého procesu sociálneho plánovania v komunite. Tak ako boli identifikované a definované predstavujú po zhrnutí 3 ciele reprezentujúce celospoločenský záujem komunity v oblasti sociálnych služieb. Časovo sú rozložené do obdobia necelých piatich rokov s tým, že niektoré aktivity budú prebiehať a ukončovať sa aj za časovým horizontom vymedzeného obdobia.

IV. ORGANIZAČNÉ A RIADIACE ZABEZPEČENIE PROCESU KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA

4.1 Organizačná schéma štruktúry procesu plánovania sociálnych služieb

4.2 Zoznam členov pracovnej skupiny

P.č.	Meno a priezvisko	Inštitúcia
1.	Bc. Erika Kriaková	Mesto Jelšava
2.	Ing. Mgr. Zuzana Majorosová	Mesto Jelšava - KC
3.	Ing. Janka Švecová	Mesto Jelšava - KC
4.	Mgr. Jana Januchová	Mesto Jelšava - TSP
5.	Bc. Jaroslava Sklenáriková	Mesto Jelšava – Zariadenie opatrovateľskej služby
6.	Mgr. Miroslav Hrivnák	YMCA Revúca
7.	Mária Miklová	predsedníčka miestnej organizácie Jednoty dôchodcov Slovenska a Klubu dôchodcov

4.3 Pramene a zdroje tvorby a spracovania komunitného plánu sociálnych služieb

4.3.1 Legislatívne pramene

- Ústava SR
- Zákon NR SR č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov
- Zákon NR SR č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon NR SR č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- www.employment.gov.sk

4.3.2 Programové pramene

- Program hospodárskeho-sociálneho rozvoja mesta Jelšava 2016 - 2022
- Akčný plán rozvoja okresu Revúca 2016 - 2020
- Národné priority rozvoja sociálnych služieb 2015 - 2020

4.3.3 Odborné pramene

- H. Woleková, – M. Mežianová, : Mini príručka pre komunitné plánovanie sociálnych služieb, SOCIA – nadácia na podporu sociálnych zmien, Bratislava, 2004

4.3.4 Ostatné pramene a zdroje

- Podnety a návrhy obyvateľov mesta Jelšava
- Materiály, informácie a štatistické údaje Mestského úradu v Jelšave
- Materiály, informácie a štatistické údaje Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Revúcej

4.5 ZÁVER

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Jelšava je výsledkom spolupráce objednávateľa (Mesto Jelšava), poskytovateľov sociálnych služieb a občanov, ktorí sú prijímateľmi sociálnych služieb.

V závere patrí poďakovanie všetkým obyvateľom mesta, členom pracovnej skupiny, ktorí sa podieľali na procese tvorby komunitného plánu. Veľmi si vážime všetky podnety a pripomienky.

Našou snahou je, aby sa komunitné plánovanie sociálnych služieb stalo trvalou súčasťou plánovacej praxe a prispelo k rozvoju a skvalitneniu života obyvateľov Jelšavy.